

Stanko Lasić

PRAVO NA ROĐENJE U UČENJU CRKVE

Centar za bioetiku FTI DI, Zagreb, 2009.

U izdanju Centra za bioetiku Filozofsko-teološkoga instituta Družbe Isusove u Zagrebu i Nakladničke kuće Tonimir iz Varaždinskih Toplica objavljena je knjiga dr. Stanka Lasića "Pravo na rođenje u učenju Crkve".

Na 704 stranice udžbeničkog formata obrađuje se kršćanski pogled na život prije rođenja, od apostola Pavla do pape Benedikta XVI. Nakon panoramskog pregleda problematike u predgovoru, knjiga vodi čitatelja sustavnom i moralnom teologijom od Poslanice Galaćanima do napatka *Dostojanstvo osobe*. Opisuje kako se nadograđivalo učenje Crkve o početku ljudskoga postojanja, to kompleksno pitanje vjere i ćudoređa (i biologije, medicine, prava, ekonomije...), savjesti i demografije, te budućnosti današnjega čovječanstva.

Rijetka je tema poput ove koju su redom obrađivali toliki umnici čovječanstva, a još je rjeđe sve to naći unutar istih korica.

Cjelovito se donose u hrvatskom prijevodu: Izlaganje Tome Akvinskoga o zapovijedi 'Ne ubij' iz 1273., *Izjava o izazvanom pobačaju* iz 1974. Zbora za učenje vjere, s Franjom Šeperom na čelu, napatk *Dar života* iz 1985. i odgovori o uklanjanju maternice iz 1993., Vjerodostojno tumačenje o kaznenom poimanju pobačaja iz 1988. i okružnica Ivana Pavla II. *Radosna vijest života* iz 1995.

Ilustrirano je fotografijama, drvorezima, bakropisima, crtežima i grafikonima. Knjigu je za tisak priredio, predgovor i dodatke napisao mr. Petar Marija Radelj.

U dodatku je povijesni mozaik o dubrovačkom Nahodištu (1432.-1927.) kao konkretno svjedočanstvo organizirane kršćanske skrbi koje je trudnicama pružalo besplatno utočište, porođaj i babinje te njegu, odgoj i udomljenje djece koju roditelji nisu mogli ili htjeli zadržati; prvi cjeloviti prijevod *Zakona o zabrani trgovine robljem* iz 1416. i *Zakona o osnutku i opskrbi Nahodišta za stvorenja koja se*

nečovječno odbacuju iz 1432. Velikoga i općeg vijeća Dubrovačke Republike.

Statistika poštovanja i kršenja prava na rođenje u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i u još 55 zemalja otkriva zapanjujuće podatke i tendencije.

Tematski popis literature i pregled pravne regulative otvara nove mogućnosti istraživanja.

U *Pojmovniku* se definira teološki, filozofski, medicinski, pravni, demografski i jezikoslovni aparat, primjerice: pravo na rođenje određuje se kao ljudsko pravo da dijete iz majčine utrobe dođe na svijet prirodnim porođajem ili uz liječničku pomoć i nastavi samostalno postojati. Dio je prve generacije ljudskih prava (prava na život). Sustavno se i masovno niječe pripadnicima ljudske vrste koji se označuju kao »neželjena trudnoća«. Ne poštuje se kad god se namjerno i izravno trne život ljudskoga bića između začeca i rođenja. Izravno se krši smanjenjem broja, uništavanjem, zamrzavanjem zanijetaka; tzv. kontraceptivima (a zapravo abortivima) kojima se zanijetak presreće da se ne ugnijezdi ili se usađeni zametak izbacuje iz maternice svim vrstama feticida i izazvanim pobačajem. Proizlazi iz naravnoga prava, što znači da ga ljudski pravni sustavi nisu ovlašteni osnivati, dodjeljivati ili uskraćivati, nego su ga dužni priznati, poštovati i štititi. U širem smislu, ne poštuje se: kloniranjem; umjetnom oplodnjom jer začetak lišava prirodnoga, majčinskog okruženja i primanja; dijagnostikom prije usađenja koja probire zanijetke kako bi se u maternicu prenijeli samo oni bez mana ili željenoga spola; zamjenskim majčinstvom jer plodu uskraćuje djetinji odnos s roditeljskim izvorima i izaziva i očituje lom između srodstva po genima, po trudnoći (nošenju) i po obvezi odgoja. Njegovo kršenje primjer je razmjera zla.

Petar Radelj